

Julije Klović, Poduka učenika

AKADEMIJIN I NAPRETKOV

povijesni kalendar za 2023.

*dragi ljudi dobre volje, na dobro vam došao Božić,
obljetnice Napretka (121.) i Akademije - HAZU (11.) te bilo blagoslovljeno 2023. ljeto!*

KALENDAR ZA 2023. GODINU

"Podići ču kući svojoj i svojim zidinama spomenik i ime." (Iz 56, 5)

Dragi prijatelji!

Akademijin i Napretkov povijesni kalendar za 2023. s izdvojenim podacima podsjeća na stradanja hrvatskog katoličkog naroda u Hercegovini.

Fra Petar Bakula je 1862. objavio na talijanskom jeziku: „Hercegovačka misija, zauzima mjesto među prvim misijama u Franjevačkom redu (osnovanom 1209. godine). Nastala je u prvih dvadeset godina poslije osnutka ovoga slavnoga Reda po misionarskim potvratima.“ (P. Bakula, I Martirii... Roma 1862. - Mučeništva, str. 9.) To je bilo 1229. godine. Taj najstariji poznati datum upozorava na 800-tu obljetnicu dolaska i neprekinutog djelovanja fratara u Hercegovini. „Svetlo, koje su u ono doba donijeli franjevcu svojim propovijedanjima, rasvijetilo je zamraćene pameti tog naroda koji su u fratarskom djelovanju prepoznali svoje apostole. Uistinu, polja koja su obrađivali serafski radnici, pokrivali hercegovačko tlo bujnom vegetacijom, mirisnim cvijećem i obilnim plodovima“, riječi su spomenutog fra Petra.

Fratri su u ove krajeve došli s područja Dubrovačke Republike (1929.), odnosno Južne Hrvatske i ovdje, usprkos gotovo osmostoljetnih (ne)prilika, djeluju i danas.

Prepoznatljiva razdoblja, naše fratre tijekom stoljeća knjige su pratili i nadživljavale, s porukama i ožiljcima te imamo svjedočanstva koja su, uz Božju providnost, fratre ostavili i nadživjeli svojom vjerom i razboritošću.

1. Smanjivanje katoličkog puka – krvnica, župa bez katolika

Životna rijeka katoličkog puka u Hercegovini često je zamučivana mučeničkom krvlju fratara i katolika. Događaji iz 17. stoljeća svjedoče zajedničko mučeništvo in odium fidei – iz mržnje prema vjeri, a posebno razdoblje Drugog svjetskog rata i poraća obiluje mučenicima.

U našem povijesnom kalendaru susreću se brojene vijesti i podaci. Uz datum 6. lipnja je podsjetnik: 1768. biskup fra Marijan Bogdanović boravio je u Veljacima kod župnika fra Ante Lekića i upisao selo Radišće s 9 domaćinstava sa 28 odraslih i 7 djece. Župa je imala 135 katoličkih domaćinstava sa 930 katolika. U samom tekstu ističe se nekoliko pojedinosti: „u pratinji trojice svećenika ispojavio (je) vrlo mnogo pokornika na groblju onoga sela, gdje su podigli oltar... Iz mnogo razloga i zbog turskih nasrta... slavio (je) svetu misu i održao revan govor... više je njih pricestio a mnoge je krizmao...“ Biskup je zatim „pregledao župne knjige“ i sa sobom ponio popis katoličkih obitelji koji je sačuvan u Vatikanu (A. Nikić, Povijesna zrnca, 2000., 162.-166. i Događajnica..., 2003., 325.-326.). U Popisu se prepoznaju mlade obitelji, samo jedna ima troje djece, 4 obitelji imaju po jedno dijete, a 4 još nemaju djece. Ti podaci naslućuju da su se obitelji u Radišće nedavno nasele. Dvadesetak godina prije biskupa Bogdanovića župu Veljake pohodio je biskup fra Pavo Dagičević. Iznenadilo me u Pavinu popisu župa, sela i obitelji nema Radišće. Tragajući za razlogom pomogla mi je Ivica Tomić koja je naslijedila i zapamtila predaju fra Vice Skoke da je turska horda 1723. godine za vrijeme svete mise na groblju ubila svećenika sa pukom. Krv je teklia niz litice. Groblje je dobilo ime Krvnica. Strah je još uvijek titrao na ovom području pa je i 6. lipnja 1768. biskup fra Marijan u pratinji dvojice „naoružanih katolika stigao nakon pet sati u slijedeću župu“ Bročno.

Zločin se dogodio prije 300 godina. Broj mučenika ubijenih od Turaka, zapisao je godine 1862. spomenuti Bakula, „najprije u Bosni, a zatim u Hercegovini tako je velik, da bi nam trebala Matična knjiga mučenika samoga Boga, koji ih je okrunio, da saznamo sve. Dok oni koje mi znamo sačinjavaju najmanji dio ubijenih na tisuće barbarских načina za svetu vjeru.“

2. Drugi svjetski rat, poraće i popisi stanovništva

Na Veliki četvrtak, 10. travnja 1941. proglašena je Nezavisna Država Hrvatska. Nakon punih 839 godina teške narodne kalvarije konačno su Hrvati doživjeli hrvatski narodni Uskrs - ostvarenje Nezavisne Države Hrvatske. „Hrvatski se narod plebiscitarno izjasnio za Hrvatsku Državu i ja bih bio ništarija, kada ne bih osjetio bilo hrvatskog naroda, koji je bio rob u bivšoj Jugoslaviji.“ (Bl. Alojzije Stepinac). Branitelji - domobrani i ustaše su bili pristojni i ponosni revolucionari kojim je jedini cilj bio Nezavisna Država Hrvatska. Bili su dobri i pošteni, Hrvati su imali svoje želje i ideje, krenuli su i osnovali ono što su mogli u tom trenutku dobiti. Hrvati su bili u poziciji – ili NDH ili ništa. Nezavisna Država Hrvatska je napadana sa svih strana, a najveći neprijatelj oduvijek je bila Jugoslavija. Oni su se borili za Hrvatsku, a partizansko-četnički komunisti za Jugoslaviju.

Prije osamdeset godina i u Hercegovini je harala nova horda koja je rušila Hrvatima njihovu Državu. (Alma Tea Rugelj, HT, 3. 11. 2022., br. 945.).

Prema zapisu fra Vinka Nucića župa Nevesinje je 1940. imala 1.647 katolika. Godine 1948., prema državnom popisu, u Nevesinju je živjelo 276 Hrvata.

Što je bilo s 1.371 katolikom – Hrvatom?

Uvečer 31. srpnja 1992. četnici su pobili su preostali katolike u Nevesinju. Tek, dana 15. svibnja 1998. ekshumirali smo njihove zemne ostavke i sahranili ih u katoličko groblje. Iza Nikole (1905.), Grge (1915.), Marice (1913.), Božice (1920.) i Dragice (1940.) Rotim ostala je sreća postojanja, jer bili su djedovi i bake, očevi i majke. I kada su posljednji katolici prisilno napustili svoje domove i područje nosili su u sebi nadu da će se vratiti na svoja zgradišta i vidjeti svoje posjede „da nastave djelo svojih roditelja po kojima se prezivaju (Rotim)“ (KZ, sv. 31., str. 183.-184.).

Humski Zbornik, sv. 5 (2001.) sadrži Stradanja Hrvata u Istočnoj Hercegovini i opisuje 4.515 osoba.

1. Omjer stradalih tijekom i poslije rata:

2551 osoba je stradalo tijekom 2. svjetskog rata,

1864 osoba je stradalo poslije svršetka rata.

2. Omjer stradalih vojnika i civila tijekom i poslije rata:

2277 je stradalo vojnika,

2138 je stradalo hrvatskih civila.

3. Omjer stradalih vojnika, djece i žena tijekom rata:

683 su vojnika poginula tijekom rata,

684 je stradalo djece do 15 godina,

817 je stradalo žena!

I nakon rata ubojice su nastavili ubijati pripadnike Katoličke Crkve i hrvatskog naroda u hercegovini.

Konačno, prema dostupnim podacima na području Mostarsko-duvanjske i Trebinjske biskupije pred Drugi svjetski rat živjelo je oko 190.000 katolika. Tijekom Drugog svjetskog rata i poraća stradalo je 19.463 katolika – 9,98%.

Broj žrtava Drugog svjetskog rata i poraća u hercegovačkim biskupijama po župama je: ukupno 19. 463 žrtve.

„Po popisu stanovništva iz 1931. g., u Kraljevini Jugoslaviji živjelo je 6.785.499 pravoslavaca i 6.085.482 katolika. Nakon genocida Nezavisne Države Hrvatske nad pravoslavcima“, popis stanovnika 1948. godine pokazao je da je katolika bilo 5.199.770 ili 884.712 manje nego 1931., a pravoslavaca 7.783.046 – odnosno 997 547 pravoslavaca, gotovo milijun više nego 1931.“ (Usp. dr. Matko Marušić, HT, 31.6. 2017., br. 665.)

Pozor, istina je u usporedbi podataka iz popisa stanovništva 1931. i 1948. godine.

3. Ozdravljujući biseri redovnika Julija Klovića

I ovogodišnji kalendar okitio sam biserima redovnika i svećenika Julija J. Klovića (Grizine, 1498. – Rim 3. siječnja 1578.). Opazivši da ga je Bog više obdario „smislim za malene stvari nego za velike, razborito zaključi da će biti najbolje ako se prihvati sitnoslikarstva, jer njegove su radnje s tog područja uistinu bile izvanredno umilne i čudesno lijepo“, napisao je Vasari. Klovićev Časoslov Farnese, stoljećima zaokuplja pozornost i izaziva udivljenje svoje rijetke i izabrane publike. Taj Časoslov – kao što su Klovića prozvali Michelangelom sitnoslikarstva – nazivaju slikstinskom kapelom džepnoga formata, kiti stranice i ovogodišnjeg Akademijina i Napretkova kalendaru te tješi ožalošćene potomke katoličkih žrtava u Hercegovini. Biseri kalendaru promatračima postaju Biblia pauperum – Biblijza siromaha – s evanđeoskim porukama.

„Kalendaru su prelijepi, s Klovićevim minijaturama da upoznamo djela toga hrvatskog majstora. Posebno je pohvalno što ste i ove godine istakli nadnevke smrti Hrvata (mučenika). Ovo je ‘prava umjetnost’! Ovo je... remek-djelo jednoga remek djela! Ne znam što bih Ti drugo rekao nego jedno veliko HVALA! Taj će kalendar svi koji se u nešto pametno i lijepo razumiju htjeti imati. Kapa dolje! Moje srdačne čestitke za kalendar... Slike su prave, sve na jednom mjestu... Sve ovo treba sačuvati od zaborava a Vi tako i radite, neka, zahvaljujem Vam na tomu jer osobno osjećam da Vam svatko treba zahvaliti kada ovo vidi... Mnogo toga od Klovića unio je živi umjetnik, hrv. akad. predsjednik HAZU u Mostaru i Hrvatskog društva Napredak u Mostaru...“, napisao je akademik fra Stjepan Krasić. „Dobro nam došao još jedan kalendar s Klovićevim sitnim slikama. Slike su otvoreno Evandelje. Ono što je Isus izrekao u nekoliko rečenica, Klovićeve slike nude u tisuću riječi... One nas poučavaju vječnim istinama i trasiraju put u Nebo... Slike su proročanstvo budućega svijeta... zaista je pohvalno što se toliko angažirate u promociji našeg najvećeg renesansnog minijaturista svjetskoga glasa.“ (dr. Ivo Smoljan).

Umjesto zaključka

Pripremajući se za slavlje 800-te obljetnice djelovanja fratara u Hercegovini, arheološki lokaliteti (crkvine, misišta, križišta, šamatorja, Krstivoda, Bile, Bristovica...) povijesna dokumentacija, hercegovačko ozemlje i život s pukom fratari su, uz Božju pomoć, sačuvali hrvatski katolički narod u Hercegovini u svim nevoljama. Učvršćivali su katoličku vjeru, potom u četiristoljetnom turskom ropstvu nadživjeli višestruke osmanlijske zulume. Za austro-ugarskih nepravdi, učvršćivali su nacionalnu svijest vjersko-kulturno-prosvjetnim društvima, časopisima, novinama, knjigama, dopisima u brojnim tiskovinama i katoličkim štivom. Jugoslavenskim planskim ubojstvima suprotstavili se zdravim nacionalnim osvješćenjem. Godine 1941. izišli su iz velikosrpskog ropstva, prepoznali bi'lo naroda, predahnuli i punili svoje baterije u kratkotrajnoj stoljećima očekivanju hrvatskoj državi...

Nakon mučeničkih svjedočenja Kalež krvi punila su 66-ca fratara, 13 dijecezanskih članova, časnica sestra franjevka i preko 19.000 katolika. Kalež muke 93 osuđenih fratara na više od 349 godina uzništva i preko 1730 istaknutih katolika na Kalež trpje 88 fratara odbrojibaše preko 222 godine i velik broj ostalih katolika u komunističkim kazamatima.

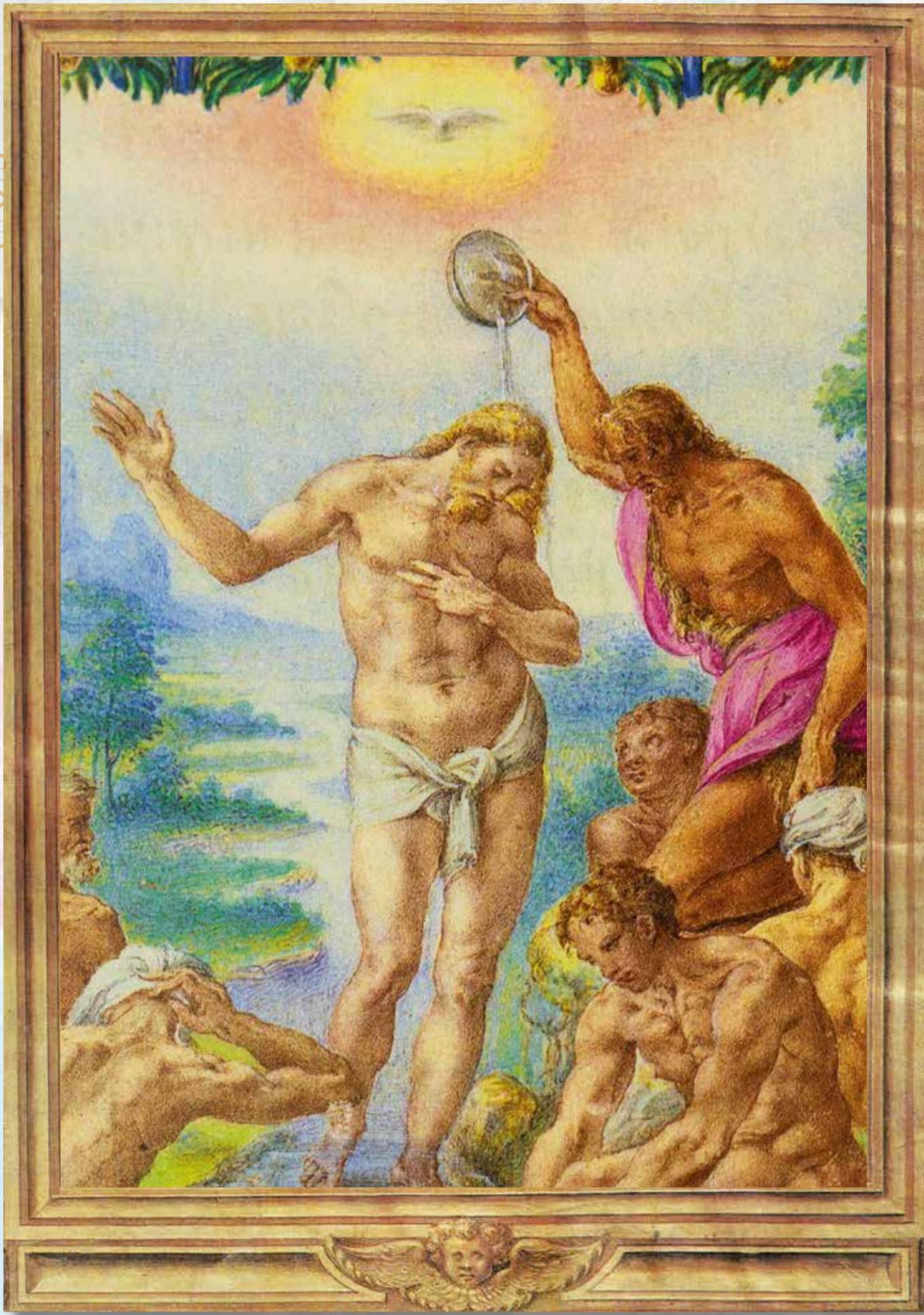
Nadživjeli su hercegovački fratri i komunizam! Hercegovino, poručuju brojna pokolenja fratara, ako se odrekneš Boga, i onih koji su te s Bogom upoznali odriceš se svoje budućnosti! Hercegovino bez Isusa Krista, i bez svećenika, časnih sestara i katolika ti ne značiš ništa!

Rađanje i umiranje. Život i svjedočenje. Kršćanstvo i mučenje se prate. Prisjetimo se da je i Isusovo rođenje pratilo mučeništvo nevine dječice u Betlehemu. Ali vjera nas uči da će Bog, koji je datum Isusove smrti uskrsnućem pretvorio u Njegov vječni život, i datume smrti svojih mučenika pretvoriti u rođendane njihova vječnog života. Sigurni su to znaci da se putuje pravim putem za jedinim Učiteljem.

Mučeništvo i danas okuplja brojne potomke nudeći istinu za život. Oživjet će ljudi kojima su pripadale ove kosti jer im ubojice nisu ubili i dušu. ‘Ima istina od kojih se ne može odstupiti, granica na kojima se mora stati i položaja sa kojih se ne smije uzmaknuti!‘ – posvjedočio je kardinal Franjo Kuharić.

Stim mislima čestitam Vam Božićne blagdane, dvije tisuće i dvadeset i treću godinu kršćanske uljudbe i civilizacije te sto dvadeset i prvu Napretkovu i jedanaestu Akademijinu obljetnicu.

Fra Andrija Nikić, predsjednik

J. Klovic, Krštenje Isusovo

2023.

siječanj

NEDJELJA	PONEDJELJAK	UTORAK	SRIJEDA	ČETVRTAK	PETAK	SUBOTA
1¹ NOVA GODINA Marija Bogorodica	2² Bazilije i Grgur	3³ Ime Isusovo	4⁴ Anđela, Borislava	5⁵ Miljenko, Mile	6⁶ BOGOJAVAĐENJE, Sveta Tri kralja	7⁷ Rajko
8⁸ KRŠTENJE ISUSOVO, Teofil, Bogoljub	9⁹ Julijan, Živko, mučenici iz Buhinih kuća (+1994.)	10¹⁰ Dobroslav, Agaton	11¹¹ Neven, Časlav	12¹² Tatjana	13¹³ Radoslav, Radovan gvozdanski junaci, muč. (+1578.)	14¹⁴ Anastazija
15¹⁵ 2. KROZ GODINU, Pavao Pustinjak	16¹⁶ Berard	17¹⁷ Antun Pustinjak, fra Matej iz Višegrada i drugovi, muč.	18¹⁸ Margareta, Biserka	19¹⁹ Mario, Ljiljana	20²⁰ Fabijan	21²¹ Janja
22²² 3. KROZ GODINU, NEDJELJA BOŽJE RIJEĆI, Vice	23²³ Milka, Vjera	24²⁴ Franjo Saleški	25²⁵ ⁷ Obraćenje sv. Pavla	26²⁶ Timotej i Tit	27²⁷ Andela M., Živko dusinski mučenici (+1993.)	28²⁸ ⁸ Toma Akvinski, fra Peregrin Sanksonac (+1356.)
29²⁹ 4. KROZ GODINU, Valerije, Tvrtko	30³⁰ Obraćenje sv. Pavla	31³¹ Ivan Bosco				

[1] Svjetski molitveni dan mira.
U Zaostrogu je 1508. preminuo fra Pavao Jakić u 96. godini života.

[5] Potrebno je, da mjesne crkve učine sve da ne prepuste zaboravu spomen onih koji su pretrpjeli mučeništvo (Ivan Pavao II.).

[2] U Chicagu je 1971. preminuo fra Vendelin Vasilij iz Medugorja. Bio je urednik Kršćanske obitelji (1938.-1944.). Objavio je tri knjige o štetnosti komunizma.

[6] U Mostaru je 1922. preminuo fra Marijan Zovko.

[7] Rođen uznik dr. fra Ivo Bagarić (Bukovica, 25. siječnja 1919.).

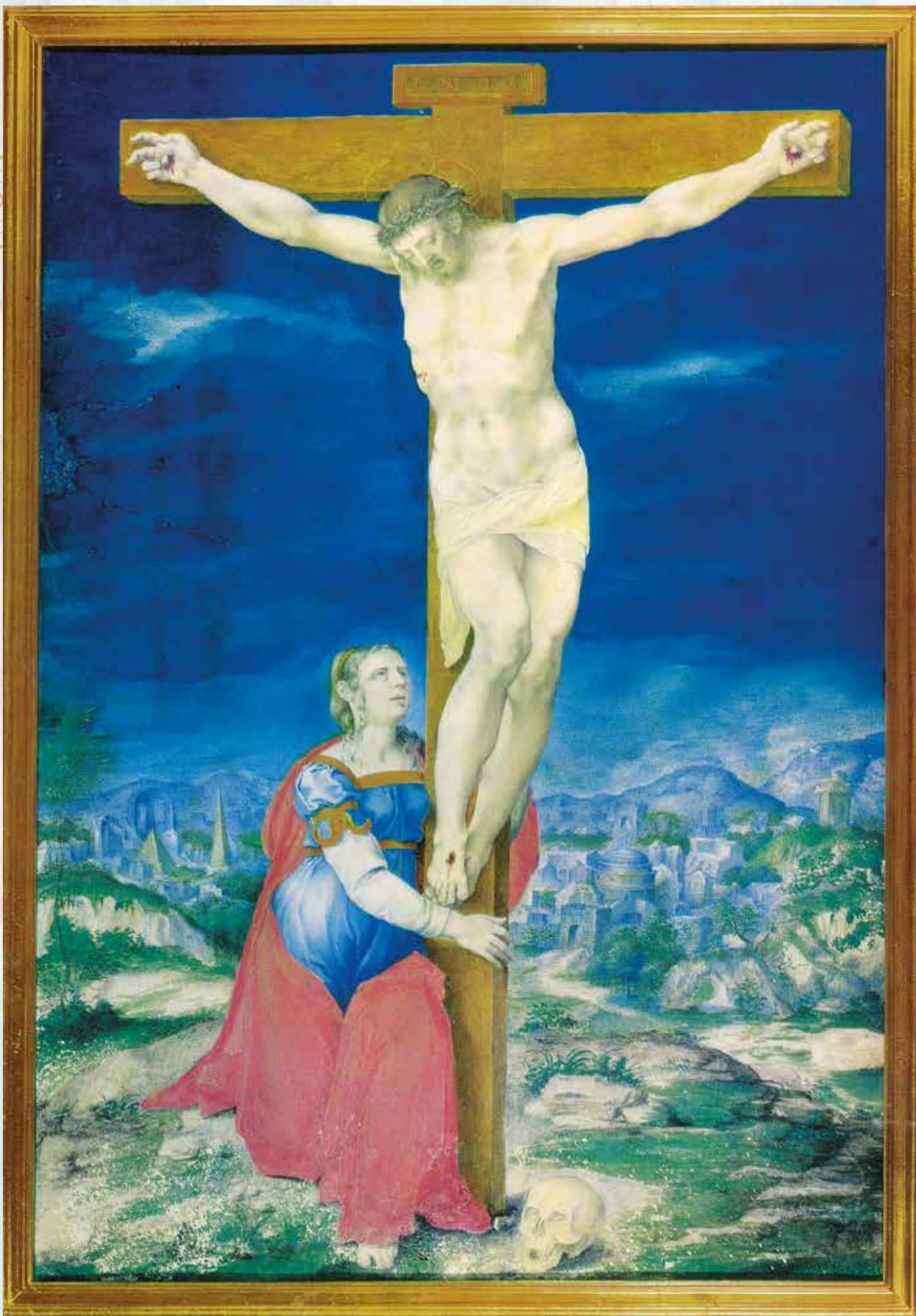
[3] U Franjevačkom samostanu u Mostaru utemeljen Napredak - Društvo za odgoj hrvatske inteligencije.

[8] Kod Vrgorca su partizani 1945. ubili fra Maksu Jurčića iz Ružića. Pokopan je tek 29. studenoga 2009. u bazilici na Širokornom Brijegu.

[4] U Mostaru je 1959. preminuo fra Mijo Čuić, graditelj bazilike u Tomislavgradu i uznik.

[9] Na Humcu je 2000. preminuo fra Vilim Primorac, posljednji profesor širokobriješke gimnazije, u 94. godini života i 70. svećeništva.

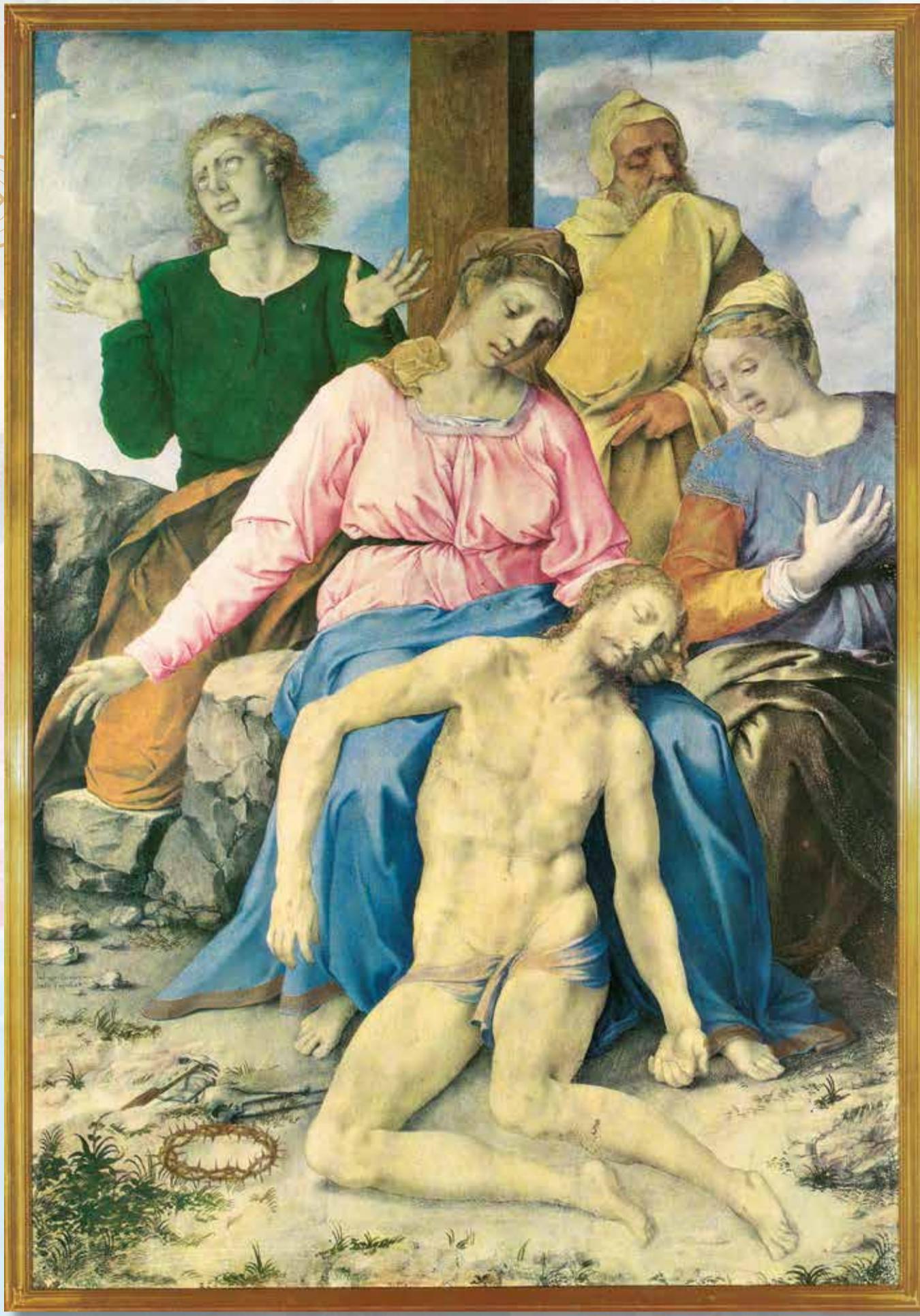

J. Klovic, Poduka učenika

2023.

veljača

NEDJELJA	PONEDJELJAK	UTORAK	SRIJEDA	ČETVRTAK	PETAK	SUBOTA
[5] Na putu prema Splitu partizani su 1945. ubili: fra Bonifacije Majića (1883.), fra Fabijana Kordića (1890.), fra Andriju Jelčića (1904.), fra Leonarda Rupčića (1907.) i fra Miljenka Ivankovića (1924.). Koji dan kasnije partizani su u Golubinki kod Drišta 1945. ubili: fra Radoslava Vukšića (1894.), fra Fabijana Paponjija (1897.) i još jednog brata.			1 Ignacije	2 ¹ SVIJEĆNICA, čapljinjski mučenici (+1945.)	3 ² Blaž, Vlaho	4 Veronika
[6] U Čitluku su 1945. partizani ubili fra Jakova Križića (1893.), župnika u Čitluku.	5 [•] 6. KROZ GODINU, Agata, ljubuški mučenici (+1945.)	6 ³ Pavao M. i drugovi mučenici	7 ⁴ Julijan, Držislav, širokobriješki mučenici (1945.)	8 ⁵ Mile	9 ⁶ Skolastika	10 ⁷ Alojzije Stepinac
[7] U Ljubiškom su 1945. partizani ubili fra Pašku Martinca (1882.), fra Martina Soptu (1891.) i fra Slobodana Lončara (1915.)	12 ⁹ 6. KROZ GODINU, Damjan	13 ¹⁰ Kristina	14 ¹¹ Valentin, mostarski mučenici	15 Vitomir, Vito,	16 Julijana	17 Sedam utemeljitelja Reda sluga BDM
[8] U Grabovoj Dragi ili u blizini partizani su 1945. ubili: fra Marka Drajićevića (1902.), fra Bonu Andračića (1903.) i fra Nevinika Mandića (1908.).	19 ¹⁰ 7. KROZ GODINU, Ratimir	20 ¹¹ Leon, Ivan Hrvat	21 Damir, svitavski mučenici (+1943.)	22 Čista srijeda, Pepelnica, post i nemrs dominikanski mučenici (1944.)	23 Polikarp, Romana	18 Bernardica
[9] U okolini Širokog Brijega partizani su 1945. ubili: fra Mariofila Sivrića (1913.).	26 ¹² 1. KORIZMENA (Čista), Emanuel	27 ¹³ Grgur iz Nareka, opat i naučitelj Crke	28 Teofil, Veso		24 Matija, ap., Goran	25 Donat
[10] U Zagvozdu su oko ovog dana 1945. partizani odveli iz Hercegovine i ubili fra Zdenku Zupcu (1911.), fra Julijanu Kožulu (1906.), fra Melihoru Prlića (1912.), a, po svoj prilici, još nekoliko naših fratre.						
[11] U Mostaru su 1945. partizani ubili: provincijala dr. fra Leona Petrovića (1883.), fra Jozu Bencunu (1869.), fra Rafu Prusinu (1884.), fra Bernardina Smoljana (1884.), fra Grgu Vasilija (1886.), fra Kažimira Bebeka (1901.), i fra Nenada Venancija Pehar (1910.). Njihova tjelesa su bacili u Neretvu. Uz sedmoricu franjevaca partizani su u ratu pobili oko 1000 katolika s mostarskog područja.						
[12] U Americi je 1996. preminuo fra Irenej Petričak u 107. godini života i 84. svečenstva.						
[13] U Gradima je 2004. preminuo fra Andrija Šolić.						
[14] Na Širokom Brijegu su partizani 1945. ubili: fra Marka Barbarića (1865.), fra Stanka Kraljevića (1871.), fra Ivu Sliškovića (1877.), fra Krstu Kraljevića (1895.), fra Arkandela Nučića (1896.), fra Dobroslava Šimovića (1907.), fra Tadiju Kožulu (1909.), fra Borislava Pandžića (1910.), fra Žarku Leventiću (1919.), fra Viktoru Kosiru (1924.), fra Stjepana Majića (1925.), i fra Ludoviku Radošu (1925.) - dvanaest mučenika kao 12 Isusovih apostola. U Širokobriješkom kraju partizani su pobili 45 franjevaca i još 2142 ostalih katolika. Godine 2022. preminuo je fra Žarko Ilić.						
[15] U Čapljini su partizani 1945. ubili župnika fra Petra Sesara (1895.), s. Reginu Milas (1915.) i još 395 ostalih katolika.						
[16] U Čitluku 1922. preminuo fra Didak Buntić otac Hercegovine.						
[17] U Mostarskom Gracu su partizani 1945. ubili: fra Augustina Leopolda Zupcu (1890.), fra Krešimira Pandžića (1892.), fra Rolanda Zlopšu (1912.), fra Zvonku Grubišića (1915.), fra Rudu Jurčića (1925.) i fra Kornelija Sušca (1925.), a u Čitluku fra Ćirila Ivankovića (1877.) i fra Filipa Gašpara (1893.).						

J. Klovic, Oplakivanje

2023.

ožujak

NEDJELJA	PONEDJELJAK	UTORAK	SRIJEDA	ČETVRTAK	PETAK	SUBOTA
			1 Zoran, Jadranko, kvatre	2 Janja Praška	3 Marin, Zvezdan, kvatre	4 Kažimir, kvatre
5 2. KORIZMENA (Pačista), Euzebije	6 ¹ Ruža	7 [•] Perpetua, Efrem, fra Josip Tvrtković, svećenik i drugovi, muč.	8 Ivan od Boga	9 Franjka	10 Emilijan, Kruno	11 Kandid
12 ² 3. KORIZMENA (Bezimena), Maksimilijan	13 ² Kristina	14 Miljana, Matilda	15 [•] Veljko	16 Hrvoje	17 Patrik, Domagoj	18 ³ Ćiril J., Cvitan
19 4. KORIZMENA (Sredoposna), Josip, Dan Očeva	20 Vladislav	21 [•] Vesna, Vlasta	22 Jaroslav	23 Dražen	24 Katarina Švedska	25 ⁴ Blagovijest
26 5. KORIZMENA (Glušna), Emanuele	27 Lidija, Lada	28 Renata	29 [•] Eustazije	30 Kvirin	31 ⁵ Benjamin, Ljubomir	

[1] Dan solidarnosti Crkve u BiH.

[2] U Kreševu je 1769. janjičar Nuhan ubio fra Luku Mikulića.

[3] Na Humcu je 1938. preminuo provincijal fra Dujo Ostojić iz Bijakovica i brižni kroničar Napretka.

[4] Godine 1884. na Humcu (Ljubuški) je fra Andeo Nučić utemeljio prvi muzej na tlu Bosne i Hercegovine.

[5] Godine 1704. poturice su ubili fra Pavla Premeca i fra Joakima Matića.

J. Klovic, Uskruće

2023.

travanj

NEDJELJA	PONEDJELJAK	UTORAK	SRIJEDA	ČETVRTAK	PETAK	SUBOTA
					1¹	
					Venancije, Božica	
2² 2. CVJETNICA Nedjelja muke	3 Irena, Miroljuba	4³ Izidor Seviljski	5⁴ Vinko Fererski	6⁵ VELIKI ČETVRTAK	7⁶ VELIKI PETAK	8⁷ VELIKA SUBOTA
9⁸ USKRS (VAZAM)	10⁵ Uskrsni ponedjeljak	11 Stanislav	12 Julije 1., papa	13⁹ Justin	14⁶ Zdravko	15¹⁰ Rastislav, Ilicki i cimski mučenici (+1941.)
16¹¹ MALI USKRS, BOŽJEGA MILOSRĐA	17 Rudolf, trusinski mučenici (+1993.)	18 Apolonije	19 Konrad, Ema	20¹² Marcijan	21⁷ Anzelmo	22¹³ Spaso
23/30⁸ 3. USKRSNA, Jure	24 Dobri Pastir	25 Fidel, Vjeran	26 Marko, ev.	27¹⁴ Ozana Kotorska	28¹⁵ Petar, Vital	29¹⁶ Katarina Sijenska

[1] Rođen osuđenik fra Vinko Mikulić.

[2] Godine 1834. rođen je fra Paškal Buconjić, profesor, poglavari i biskup - hrvatski Leonida.

[3] Preminuo je fra Martin Planinić u 80. godini života. Prvi je u Jugoslaviji, za katolike koje su pobili partizani, u Rakitnu proslavio duhovni sprovod i na Đerekovu groblju okupio potomke s krizevima na kojim su ispisana imena žrtava.

[4] Turci su ubili fra Antu Tomića (+1753.) i fra Miju Momčinovića (+ 1757.), mučenici.

[5] Glamočki mučenici (+1941.)

[6] Na Humcu je 1935. preminuo fra Luka Begić, dugogodišnji franjevački poglavari.

[7] Godine 1557. Turci su ubili franjeve: fra Luku iz Brotnja, fra Lava iz Vrljike, fra Luku iz Duvna, fra Marka iz Tihaljine, fra Petra iz Rame i još jednog franjevca.

[8] Obljetnica hrvatskih mučenika Frana Krste Frankopana i Petra Zrinskog. U Tomislavgradu je 1955. preminuo fra Karlo Grbac, patnik.

J. Klovic, Poklonstvo kraljeva

2023.

svibanj

NEDJELJA	PONEDJELJAK	UTORAK	SRIJEDA	ČETVRTAK	PETAK	SUBOTA
	1¹ Josip Radnik	2 Atanazije, Eugen	3 Filip i Jakov, ap.	4² Julijan iz Bala	5³ Andelko	6 Dominik Savio, Dinko
7 5. USKRSNA, Dujam	8 Marija posrednica, Marica	9 Mirna, Izajia	10 Gospa Trsatska, Ivan Merz, Ivan iz Avile, prezbiter i naučitelj Crkve	11 Mamerto, Serafin Glasnović	12³ Leopold Mandić	13 Gospa Fatimska, Majčin dan
14⁴ 6. USKRSNA, Matija., ap.	15⁴ solinski mučenici, blajburški mučenici (+1945.)	16 Ivan Nepomuk	17⁵ Paškal	18 UZAŠAŠĆE – SPASOVО	19⁶ Celestin, Ivon	20 Bernardin
21 7. USKRSNA, Dubravka	22 Helena	23⁶ Željko, mariborski mučenici (+1945.)	24 Marija Pomoćnica	25 Beda Časni, fra Stjepan Naletilić (+1942.)	26 Zdenko	27⁷ Bruno, Renata
28 DUHOVI, Marija Majka Crkve	29 Euzebije	30 Ivana Arška	31⁸ Pohod BDM, Kamenita vrata, kvatre			

[1] Godine 1904. u Franjevačkoj crkvi u Mostaru započela pobožnost prvih petaka Sru Isusovu.

[5] U Ružićima je 1905. preminuo fra Grgo Jovanović, župnik.

[6] Na Humcu je 1993. preminuo fra Čedo Škrobo, dugogodišnji isповједник.

[6] U Mostaru je 1940. preminuo provincijal fra Ljubo Bubalo s Hardomilja.

[7] U Zagrebu su 1945. partizani ubili dr. fra Radoslava Glavaša (1909.).

[8] Cetinski mučenici: fra Nikola Rupić, fra Ivan Barać, fra Jure Jerković i fra Ivan Dačić) + 1945.

[4] Na križnom putu partizani su oko polovice svibnja, ili kasnije, 1945. ubili: fra Brunu Adamčiku (1908.), fra Andelku Nuću (1908.), fra Branku Šušku (1912.) fra Jenku Vasilju (1914.), fra Emila Stipića (1912.), fra Danu Čolaku (1916.) fra Tihomira Zuoca (1918.), fra Luju Miliceviću (1919.) fra Svetislava Markočiću (1921.) i fra Antu Majiću (1922.).

J. Klovic, Krist predaje ključeve sv. Petru

2023.

lipanj

NEDJELJA	PONEDJELJAK	UTORAK	SRIJEDA	ČETVRTAK	PETAK	SUBOTA
				1¹ Marija Majka Crkve, Mladen	2 Eugen, Vilim, kvatre	3 Karlo Lwanga i drugovi, kvatre
	4² PRESVETO TROJSTVO, maceljski mučenici (+1945.)	5³ Bonifacije	6⁴ Klaudije, Neda jazovski mučenici (+1945.)	7⁵ Ira Andeo Zvizdović, Hrvatska vlada (+1945.)	8 TIJELOVO, BRAŠANČEVO, travnički (37) mučenici (+1993.)	9 Efrem, Ranko, šamački mučenici (+1693.)
	11 10. KROZ GODINU. Barnaba, ap. P	12 Bosiljko	13⁶ Ante Padovanski, kakanjski mučenici (+1993.)	14 Rufin, Elizej	15 Vid	16 PRESVETO SRCE ISUSOVО
	18⁷ 11. KROZ GODINU. Irenej	19 Romuald	20⁷ Margareta, Naum	21 Alojzije, Slavko	22 Toma More	17 Prečisto Srce Marijino
	25⁹ 12. KROZ GODINU. Gospa Kraljica Mira	26⁸ Zoran, kočevski mučenici (+1945.)	27 Ćiril A.	28 Irenej	29 Petar i Pavao, apostoli	24⁸ Presveto Srce Isusovo , jajački mučenici (četvorica franjevaca) + 1463.
						30¹⁰ Rimski prvomučenici

[1] U Zagrebu je 1991. preminuo fra Zrinko Čuvalo.

[2] U Maceljskoj šumi partizani su ubili fra Metoda Puljića

[3] Turci su 1463. na prijevaru ubili bosanskog kralja

[4] U Mostaru je 1718. preminuo fra Grgo Živanović.

[5] Fra Andeo Zvizdović (Uskoplje, 1420. – Fojnica 7. lipnja 1498.) bio je franjevac i svećenik te upravitelj Bosanske franjevačke kustodije.

[6] Obljetnica osnutka Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti sa središtem u Mostaru.

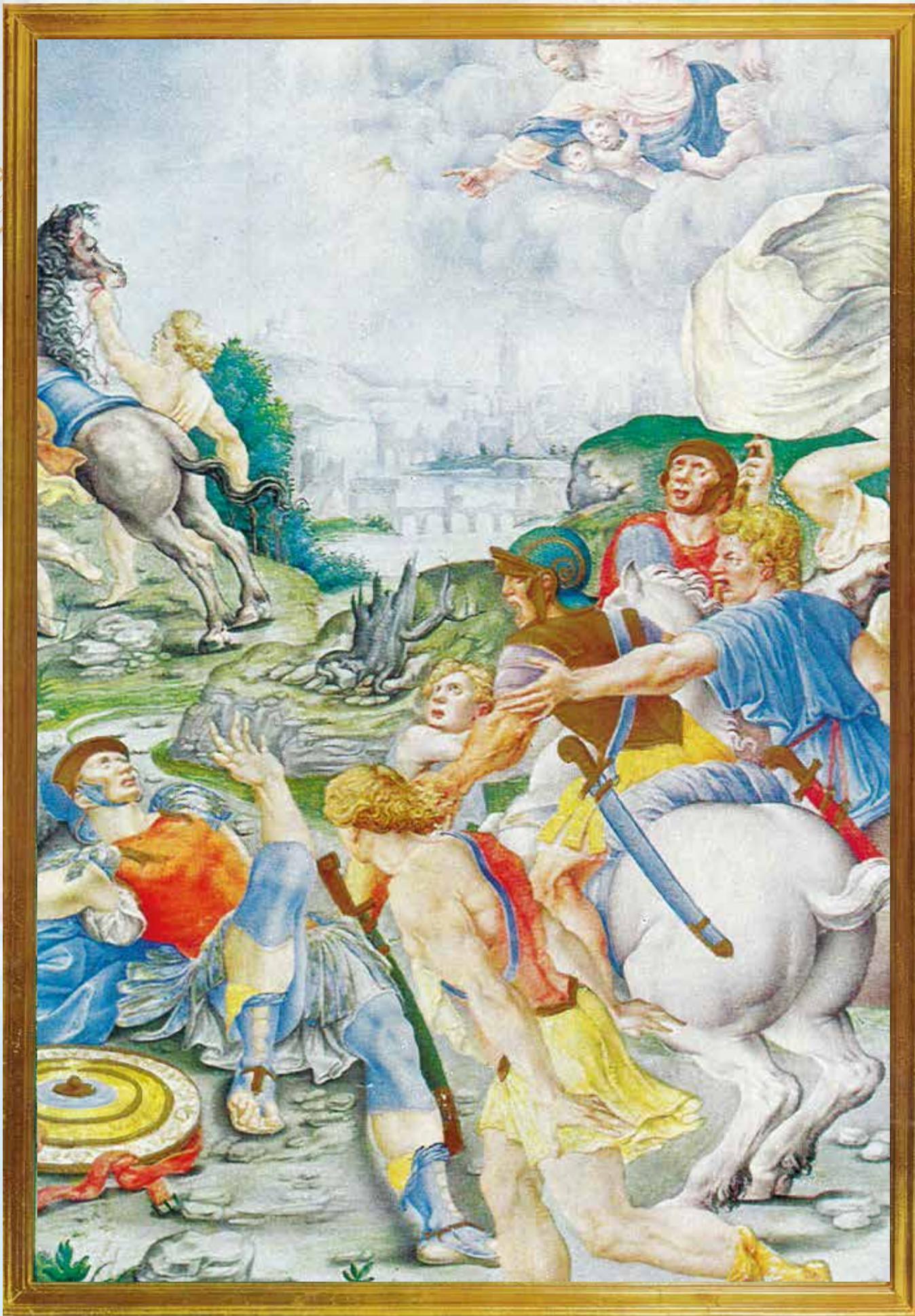
[7] Obljetnica atentata u Beogradu u kome su nastradali Pavao i Stjepan Radić te Đuro Basarićek.

[8] Hodnja mira od Humca do Medugorja.

[9] 42. obljetnica ukazanja Kraljice Mira.

[10] Na Humcu je 1993. preminuo fra Stanko Vasilij, autor medugorske himne Kraljici Mira.

J. Klovic, Obraćenje sv. Pavla

2023.

srpanj

NEDJELJA	PONEDJELJAK	UTORAK	SRIJEDA	ČETVRTAK	PETAK	SUBOTA
					1	
	2 13. KROZ GODINU, Višnja	3 [•] Toma, ap.	4 Elizabeta, Jelica	5 Ćiril i Metod	6 ¹ Marija Goretti	7 Klaudije, Vilko
	9 14. KROZ GODINU, Marija Petković	10 [•] Ljubica	11 Benedikt, Blago	12 Mislav	13 Majka Božja Bistrička	8 Grgur Grassi i fratri, kineski mučenici
	16 15. KROZ GODINU, Gospa Karmelska	17 [•] Branko	18 Fridrik, Miroslav	19 Zora, Zlata	20 ² Ilija, zaštitnik BiH, fra Lovre Karaula (+1875.)	14 Kamilo
23/30 16. KROZ GODINU, 17. KROZ GODINU, Brigita, zaštitnica Europe	24/31 Petar K. Ignacije Lojolski	25 ³ Jakov, ap.	26 ⁴ Joakim i Ana, Aneta	27 ⁵ Klement Ohridski, drvarski i grahovski mučenici (+1941.)	21 Danica	22 Marija iz Magdale
					28 Nazarije	29 ⁶ Marta, Marija i Lazar

[1] U Americi je 2006. preminuo fra Kvirin Vasilij.

[2] Na Humcu je 1913. preminuo fra Radoslav Glavaš iz Drinovaca, povjesničar, prvi dekan Franjevačke bogoslovije, pokretač Kršćanske obitelji, i utemeljitelj i pri predsjednik Hrvatskog kulturnog društva Napredak.

[5] doljanski (39) mučenici (1993.)

[6] srpske žrtve (13 ubijenih i 27 ranjenih) (+ 1845.)

[3] Zaštitnik hodočasnika i međugorske župe.

[4] Festival mladih u Međugorju od 26. do 30. srpnja.

J. Klovic, Krunjenje Djevice

2023.

kolovoz

NEDJELJA	PONEDJELJAK	UTORAK	SRIJEDA	ČETVRTAK	PETAK	SUBOTA
		1 Alfonz	2 ¹ Gospa od Andela, krnješki mučenici (+1941.)	3 Stjepandan, Augustin Kažotić	4 Ivan Vianney	5 ² Gospa Snježna
6 ³ 18. KROZ GODINU, Isusovo Preobraženje	7 Siksto	8 ^c Dominik, Nedjeljko	9 Terezija B. od Križa, zaštitnica Europe	10 Lovro, Lovorko	11 Klara, Jasna	12 ⁴ Veselko
13 19. KROZ GODINU, Hipolit	14	15 VELIKA GOSPA	16 [•] Rok, Stjepan	17 Miron	18 ⁵ Jelena Križarica	19 Ivan Eudes
20 20. KROZ GODINU, Bernard	21 Pijo X., Sidonije	22 BDM Kraljica	23 Ruža Limska, Ružica	24 [•] Bartol, ap., Miroslav Bulešić	25 ⁶ Ljudevit	26 Aleksandar, Staš
27 21. KROZ GODINU, Monika	28 Augustin	29 Mučeništvo Ivana Krstittelja	30 Gaudencije	31 [•] BDM od suza, Željko, Rajko		

[1] Rođen osuđenik fra Petar Krasić – platio kaznu.

[2] Dan domovinske zahvalnosti.

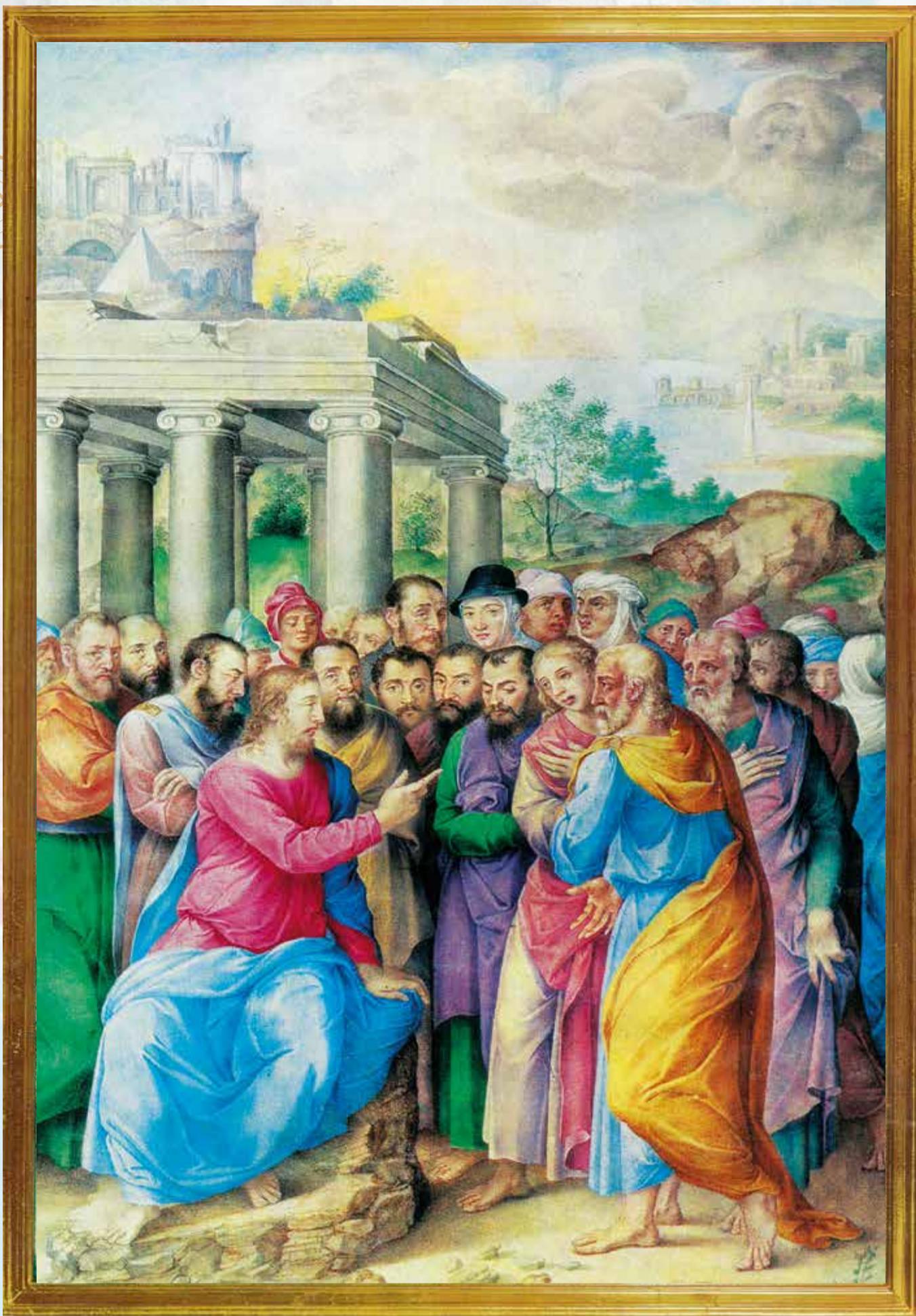
[3] U Zagrebu su partizani 1945. ubili fra Antu Majića. Završetak festivala mladih u Međugorju. Sv. misa na Križevcu u pet sati.

[4] Godine 1434. napisana Kreševska povelja o pastORIZACIJI biokovsko-neretvanskog područja povjerena Bosanskoj vikariji. U povelji se, prvi put, spominju i Ružići s okolicom.

[5] U Docu je rođen Tugomir Alauović, suosnivač i širitelj Napretka, pjesnik, pripovjedač, književni kritičar, političar i subrat - konfrater franjevačkog reda.

[6] Turci su 1575. mučki ubili fra Ivana Rozića, svećenika i muč.

J. Klovic, Poduka učenika

2023.

rujan

NEDJELJA	PONEDJELJAK	UTORAK	SRIJEDA	ČETVRTAK	PETAK	SUBOTA
					1 Branimir, Verena	2 Divna, biskovskorašćanski mučenici (+1942.)
					8 MALA GOSPA	9 Strahimir
					15 ☽ Gospa Žalosna, Dolores	16 Kornelije, višićki mučenici (+1942.)
					22 ☽ Silvana, k vatre	23 Sofija, Ksenija, k vatre
					29 ☽ Mihovil, Gabrijel i Rafael	30 Jerko, Jeronim
3 22. KROZ GODINU, Grgur Veliki, Grgo	4 Marin	5 Ruža iz Viterba	6 ☀ Davor, prenjski mučenici (+1942.)	7 Marko Križevčanin		
10 23. KROZ GODINU, Nikola Toletinski	11 ³ Gašpar	12 Ime Marijino, Mirjam	13 Ivan Zlatousti	14 UVIŠENJE SV. KRIŽA, uzdolski mučenici (+1993.)		
17 24. KROZ GODINU, Rane sv. Franje	18 Sonja	19 ⁴ Januarije, Suzana	20 ⁵ Andrija Kim i mučenici, kvatre	21 Matej, ap.		
24 25. KROZ GODINU, Anton Martin Smošek	25 Aurelije	26 Kuzma i Damjan	27 Vinko P., Vincent	28 Vjenceslav		

[1] U Sinju je 1724. preminuo fra Mate Budimir, a u Tomislavgradu 1957. fra Šimo Ančić.

[5] Rođen osuđenik fra Velimir Mandić.

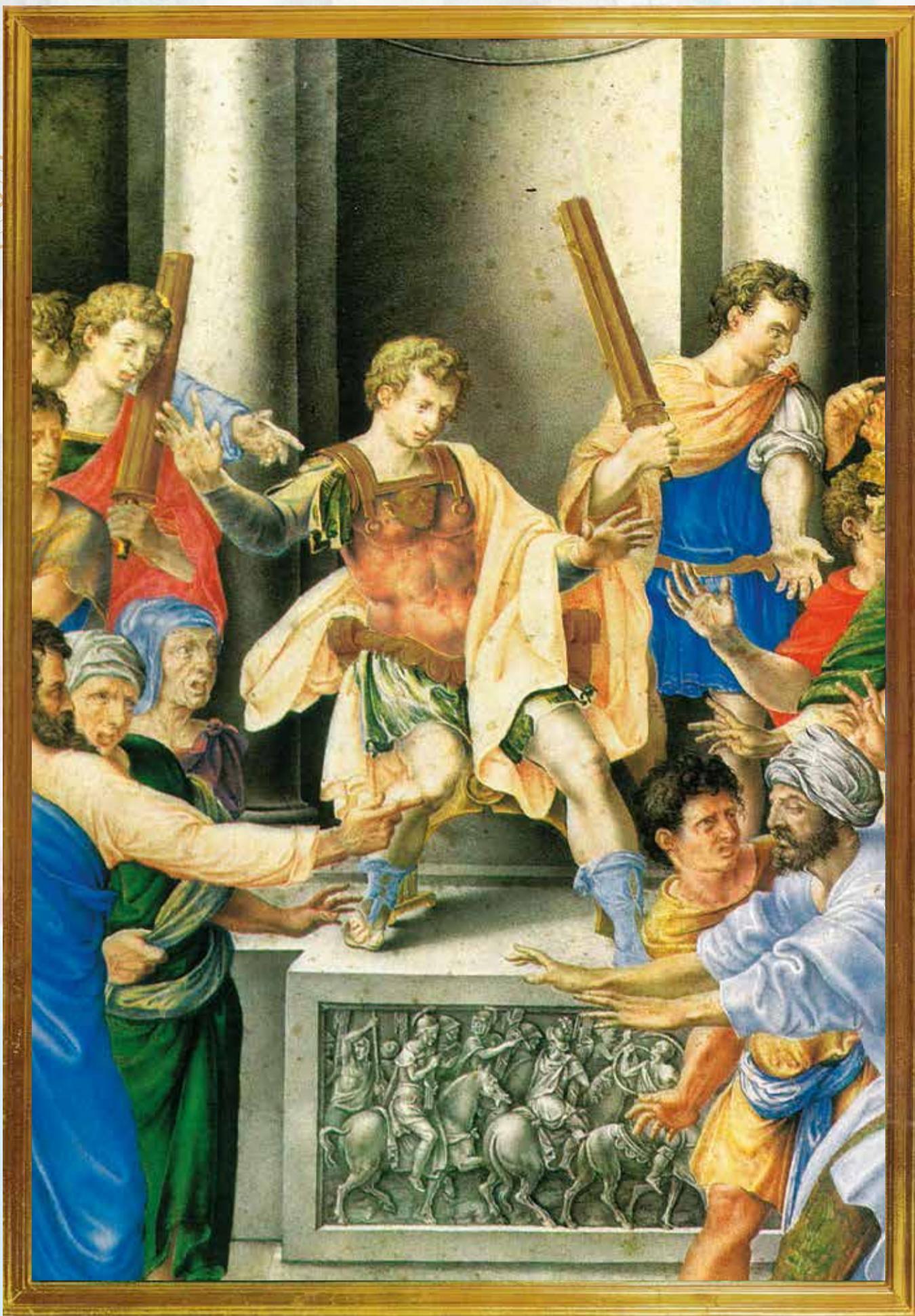
[2] Bošnjaci su 1993. u Grabovici ubili 32 katolika.

[6] U Mostaru je svečano proglašena Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti.

[3] Zavjetna misa na Križevcu u 11 sati.

[4] Na Širokom Brijegu je 2002. preminuo fra Berislav Mikulić, propovjednik i svjedok prijelomnih događaja 20. stoljeća.

J. Klovic, Sv. Pavao osljepljuje Elimu

2023.

listopad

NEDJELJA	PONEDJELJAK	UTORAK	SRIJEDA	ČETVRTAK	PETAK	SUBOTA
1¹ 26. KROZ GODINU, Mala Terezija, gatski i ostali mučenici (+1942.)	2 Andeli čuvari	3² Kandida, Svjetlana	4 Franjo Asiški, Franka dugopoljski mučenici (+1942.)	5 Faustina K.	6³ crescent Bruno, Vjerica, risovački mučenici (+1942.)	7 Kraljica svete krunice
8⁴ 27. KROZ GODINU, Demetrije	9 Dionizije, Abraham, ramski mučenici (četnici su 1942. ubili 1453 katolika)	10 Danijel, Dane	11 Placid, Milan	12 Serafin, Makso	13 Eduard, Zdravko, Venancije	14⁵ yellow moon Kalist, ravnjanski mučenici (+1942.)
15⁶ 28. KROZ GODINU, Terezija Avilska	16 Hedviga	17⁷ Ignacije, Vatroslav	18 Luka, ev., bijelopoljski (6) i konjički mučenici (+1524.)	19 Pavao od Kriza, Petar A.	20 Vendelin, Irena	21 Uršula
22⁸ 29. KROZ GODINU, Marija Saloma	23 Ivan Kapistran	24 Antun	25 Katarina Kotromanić, dubrovački mučenici (+1944.)	26 Dmitar, Zvonimir, Bartolomej	27 Gordana	28⁹ Šimun i Juda Tadej, apostoli
29 30. KROZ GODINU, Darko	30⁸ Marcijan, Marcel	31 Alfonz R., Kristofor				

[1] Godine 1686. Turci su ubili fra Matu Nagnanovića.

[2] Preminuo je fra Ante Šaravanja (72), dugogodišnji župnik župe Grude (2021.).

[3] U Zasiviljlu je 1846. preminuo fra Mijo Rozić.

[4] Na Širokom Briježu je 1893. preminuo provincijal fra Ljubo Radoš iz Seonice, širitelj i zagovornik medija.

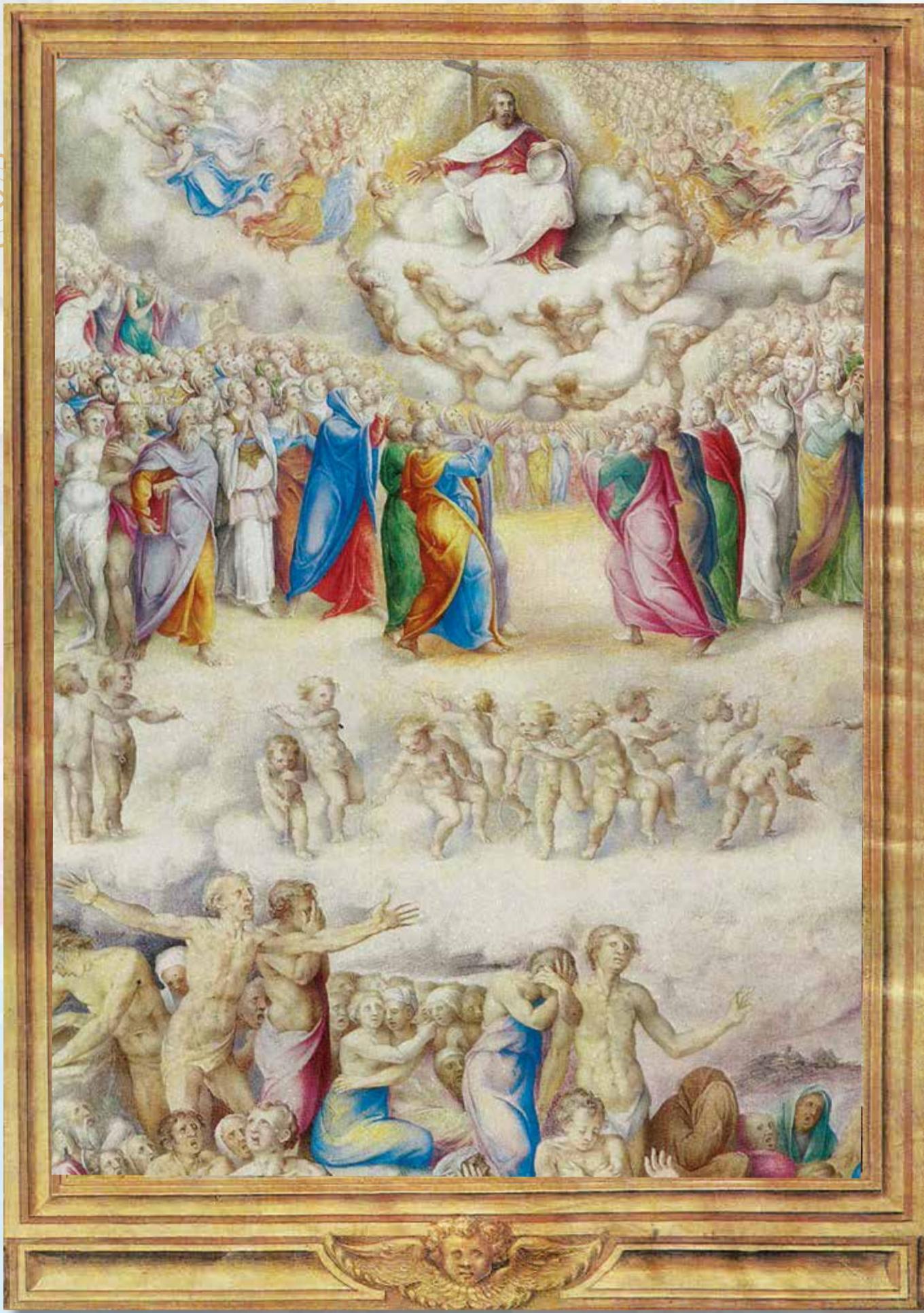
[5] Dan zahvalnosti za plodove zemlje.

[6] U Tomislavgradu je 1995. preminuo uznik i provincijal fra Ferdo Vlašić, pokrećač Naših ognjišta (1971.).

[7] U Blatu su Turci 1524. ubili fra Andriju, fra Josipa i fra Mihovila.

[8] Mučeni fra Ivan Milinić i fra Jure Ramić (1606.).

J. Klovic, Posljednji sud

2023.

studeni

NEDJELJA	PONEDJELJAK	UTORAK	SRIJEDA	ČETVRTAK	PETAK	SUBOTA
			1 SVI SVETI	2 DUŠNI DAN	3 Dan mrtvih franjevačkog reda, vareški mučenici (+1993.)	4 Karlo B., Drago
5 ¹ 31. KROZ GODINU, Mirko, srijemski mučenici	6 ² Melanija, Leonardo	7 Zdenka	8 Gracija Kotorska	9 Posveta Lateranske bazilike	10 Danijel i mauritanski mučenici	11 Martin, Ivan XIII.
12 ³ 32. KROZ GODINU, Jozafat	13 ⁴ Ivan Trogiranin	14 ⁵ Nikola Tavelić	15 Albert	16 ⁶ Margareta, Gertruda	17 Elizabeta, Hugo	18 Posveta crkve sv. Petra i Pavla, škabrnjiski i vukovarski mučenici (+1991.)
19 ⁷ 33. KROZ GODINU, Maksim	20 ⁸ Jozafat	21 Gospa od zdravlja, Zdravka	22 Cecilia	23 Klement, Milivoj	24 ⁹ Krševan	25 ¹⁰ Kata, Katarina
26 KRIST KRALJ	27 Velimir	28 Jakov Markijski	29 Svi sveti franjevačkog reda	30 Andrija, apostol		

[1] U Mostaru je 1907. preminuo pokrovitelj Napredka i provincialj fra Augustin Zubac s Paoče.

[2] Mučeni fra Filip Kovačević, fra Franjo i fra Luka (+1683.).

[3] U Fojnici ubijeni fra Leon Migić i fra Nikica Milićević (1993.).

[4] U Mostaru je 1990. fra Andrija Nikić, uz pomoć domoljuba i rodoljuba, obnovio Hrvatsko kulturno društvo Napredak.

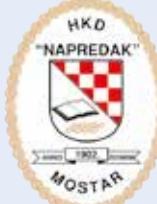
[5] Turci su ubili fra Stipana Posušjaka i fra Alojzija Vinjanina (+1524.).

[6] Turci su 1524. ubili fra Martina Martinca, svećenika. Godine 2014. Široki Brijeg proglašen gradom.

[7] Na Krževcu je 2000. preminuo fra Slavko Barbarić iz Dragićine, apostol Gospinih ukazanja u Međugorju.

[8] Na Širokom Brijegu je 1994. preminuo fra Blago Karačić, uznik i isповjednik.

[9] Mučen fra Andrija Čavlinović (+1771.).

J. Klovic, Rodjenje

2023.

prosinac

NEDJELJA	PONEDJELJAK	UTORAK	SRIJEDA	ČETVRTAK	PETAK	SUBOTA
					1 Egidije, Božena	2 Bibijana
3 1. PREDBOŽIĆNA (dječja), Franjo K.	4 Barbara	5 Sabina, sarajevski mučenici (+1524. i 1684.)	6 Nikola, biskup	7 Ambrožije	8 ² Neoskrnjeno začeće BDM	9 Ciprijan
10 2. PREDBOŽIĆNA (mladenačka), Gospa Loretska	11	12 ¹ BDM Guadalupska	13 Lucija, k v a t r e	14 Ivan od križa	15 drinske mučenice (+1941.), kvatre	16 Zorka, k v a t r e
17 3. PREDBOŽIĆNA (materice) Tea, Božana	18 Bosiljko, Gracijan	19 ² Vladimir	20 Eugen, kninski mučenici (+1941.)	21 Snježana, Turci su 1524. pobili mostarske fratre	22 Honorat, Časlav, križančevski mučenici (+1993.)	23 Viktorija
24/31 ⁴ 4. PREDBOŽIĆNA (očići) Badnjak, Silvestrovo	25 SVETA OBITELJ BOŽIĆ - ROĐENJE ISUSOVО	26 Stjepan Prvomučenik	27 Ivan, apostol i evanđelist	28 Mladenci - Nevina dječica	29 Toma Becket	30 ³ Sabin

[1] Na Širokom Brijegu je 1889. preminuo fra Andrija Karačić, dušobrižnik.

[2] U Mostaru je 1910. preminuo biskup fra Paškal Buconjić.

[3] Turci su 1524. u Konjicu ubili 12 franjevaca.

[4] Zahvalnica u Međugorju u 22 sata i molitveni doček Nove godine.

